

Ο δικός μας γάμος

Πώς γινόταν τα συμπεθεριά και σε γάμους στα πρώτα δεκά μέσα χρόνια.

Κάποιος συγγενής ή φίλος του γαμπτρού της νύφης ή ακόμη άσκητος από τη μάτη, στην διλλη πλευρά, έλεγε την πρώτη κουβέντα και με επιφύλαξη βέβαια, γιατί δεν τήξερε, πώς θα το πάρει ο άλλος. Αφού λοιπόν ο λόγος γινόταν, δύρχισαν οι ανάλογες ζημιές. Δηλαδή θα μοντάζαν πάντα το γυνό και την κόρη, αν θέλουν κι αν ναι ο συμπεθεροκόπος θα έφταιγμει με τον πατέρα της κόρης το προκαταρκτικό, με λίγα λόγια έγραφεν σ' ένα χαρτί τι πάρειν σαν προίκα τη νύφη. Μετά πήγανε ο συμπεθεροκόπος στο σπίτι του γαμπτρού, έδινεν μια προθεσμία λίγων ημερών για να το μελέτησουν καλά και αν τους συνέφερε κρατούσαν το χαρτί, μια δικής όχι, τα πρόγραμμα διλλα-ζούν.

Θα κάλαιραν δηλαδή τα προξενά. Μπορούσε δίμας και πάλι να έλθουν σε αμφισσία, δηλαδή με λίγα λόγια το προκαταρκτικό έπαιζε το ρόλο. Στο προκαταρκτικό, έπρεπε να γράψει, τι πατέρεις τη νύφη, κινητά και ακινητά. Χωράφια, λεφτά, πρόδαση κλπ., αλλά έπρεπε να γράψει και πάντα ρούχα, πόσα καλημέτα, πόσες ανακριθές και γυναικείες αιλαζίες, μαχαίρια, πρόστια κι ένα σωρό άλλα πρόγραμμα.

Όσουν λοιπόν υποήρχε συμφωνία, τα πρόγραμμα τίθενται έτοιμα, και θα έργαζαν πάντας αρραβώνες, αλλά προσής γίνονται αρραβώνες, άλλαζαν φωτιές, για

και μπορεί ο γαμπτρός να παραγγείλει ελεύθερα στης νύφης το σπίτι.

Αφού λοιπόν ζύμιναν αρραβώνες ωραίο φωτιέ, η νύφη έσπειλε το φωτιέ στο γαμπτρό με ωραίο χειροκέντηρο σκουπίδι και με το χέρι του γαμπτρού επάνω στο φωτιέ ζυγραρτσιένιο. Ο γαμπτρός έπαιρνε το άλλο φωτιέ το πήγανε στη νύφη. Το φωτιέ τώρα το έκοβαν σε μικρά κομμάτια σαν αντίδιπλα και το μοιράζαν από χωρίδια που τους φένταζε με το κακονίργιο νοικοκυρίδιο. Επιπλέον φωτιά ο αρραβώνες. Μέχρι και το Μποβίδι έπρεπε να φτιάξει, (πλεκτό χρωματιστό σχοινί που έδενεν τα νήπια). Μετά οριζότανε η γηρεοφυτών του γάμου που δεν έπρεπε να πέφτει αρραβοστή ή Μάριο.

Κι έτοις πάρει στ' αρραβωνάσια. Αφού κανθάριζαν τις γηρεοφυτών, ο γαμπτρός και η νύφη έπρεπε να πάνε κάπου να φωνάσουν, ο γαμπτρός για τη νύφη και η νύφη για το γαμπτρό. Ο γαμπτρός θα έπαιρνε φόρεια της νύφης, παντόφλες κανογόδες και κανένα χρυσαρικό, η νύφη θα έπαιρνε του γαμπτρού δύο ποικιλότητα, γραβάτα, χειροπάντηλα κλπ. Και την γηρεοφυτών κανονισμένη, ο γαμπτρός καθάδια σ' άλλογρο του με το χεροκέντηρο απλάδι που του είχε δώσει η νύφη, με κρέας, κρασί και φωτιέ, μαζί με τους γονείς του και με συγγενήδιες του, πήγαναν στο σπίτι της νύφης. Κατά προτίμηση τα δυσχαλίδια τα άλλαζε ο πατέρας του γαμπτρού, κι αν δεν είχε πατέρα, κάποιος άλλος στενός συγγενής του. Και μετά άρχιζε πια το μεγάλο γλέν-

τι, έπειτα αφού η νύφη έδεινε σ' άλλα τα άλλα, ένα μεταξωτό μαντήλι και στου γαμπτρού το καλτερό της καντητό απλάδι, έφευγαν. Και κι ακριβώς στο χωρέπιπλα, ο γαμπτρός φιλούσε τη νύφη, ίσως για πρώτη φορά.

Έδω όσον αφορά τους αρραβώνες. Και τώρα ο γάμος. Βέβαια είχε τις χρέες του, αλλά έχει και πολλές φροντίδες. Πρότα - πρώτα η νύφη έπρεπε να επικάλεσε την πρόκα της, για το κακονίργιο νοικοκυρίδιο. Επιπλέον φωτιά ο αρραβώνες. Μέχρι και το Μποβίδι έπρεπε να φτιάξει, (πλεκτό χρωματιστό σχοινί που έδενεν τα νήπια). Μετά οριζότανε η γηρεοφυτών του γάμου που δεν έπρεπε να πέφτει αρραβοστή ή Μάριο. Γιατί ο γαμπτρός έπρεπε να φτιάξει τα ρούχα, πεπούλες δηλαδή κέρικατα στο γιούκο και δύο κέρικατα έπερτων κάτω να μαζεύουν τα μικρά παιδιά. Τώρα το Σάββατο οι σκοτσόρες πάντα στο γαμπτρό. Έπρεπε να σφάξει τα αρράγια, γίδες, τραγιά κλπ., να φροντίσει για μάργερα, για πάτα, ποτήρια, τραπέζια και καρέκλες, αλλά θα στείλει κι οι κανόπου στη νύφη. Θα επουνάσει δηλαδή ένα αρράγιο, φωτιέ, κρασί, αλάτι, πιπέρι και δύο άλλα χρεάζεται για το μαγείρια και κάποιος νέος το πήγανε στο σπίτι της νύφης. Αν η νύφη ήσαν από άλλο χωρίδιο ο κακονίργιο έμενε το Σάββατο το δράδι στο σπίτι της νύφης, εκεί προσπελάσαν να του μετέβουν κλπ. Το Σάββατο το δράδι ο γαμπτρός έπειλε τα δραγιά να σπίτι της νύφης και την Κυριακή θα επέστρεψε μαζί!

Κι έτοις γάμοις πρέπει πάντα να φροντίσει για το νυφικό και το πέπλο κλπ. Την προηγούμενη, Κυριακή πριν την Κυριακή του γάμου, ο γαμπτρός έσπειλε το καλεσματικό στη νύφη. Δηλαδή κάποιας νέος θα πήγανε με τ' άλλογρο του μ' ένα ταύρι γιατί (ανήθινος φίλλος γιανός), αλλά το ίδιο θάκουνε και η νύφη, στο διο ταύρι θα έβανε το δικό της γλυκό κι θα στείλει στο γαμπτρό. Έτοις αφού καλούσαν και του κουπάρα, συνήθως το γιούκο του γαμπτρού, όλα τζανέ έποιμα, για το γάμο. Την Τετάρτη πριν το γάμο, ο γαμπτρός ανάπτισε τα προζύμια. Δηλαδή μαζεύονταν στο σπίτι του γαμπτρού το δράδι και αφού έρχονταν νέα μέσα στη σκάρη και λίγο αλερι, πέταγμα μέσα λίγα κέρικατα, έπειτα ένας - ένας με τη μικρή, μέσα στη σκάρη προσπαθούσε να πάσει:

με τα στόμα κάποιο κέρια. Σκεφτείτε τι γέλιο έπειρος και μετά τι γλέντι και τι χορός.

Το δέσιο δέδμα θα έκανε και για νύφη αλλά την Πέμπτη το δράδι. Την Παρασκευή η νύφη θα γεμίσει τα ρούχα, δηλαδή στρώματα μάλλινα ή σπάρταν υφαντά και μαξιλάρια με παισία. Μετά μαζεύονταν στο παπίλλες και: η κάθιση μια στη πήγανε και το δύριο της. Μετά η νύφη φύλεψε γιλικό και χόρευαν γύρω από τα ρούχα.

Γιατί ο γαμπτρός πήγανε ο γαμπτρός και κατέβινε τα ρούχα, πεπούλες δηλαδή κέρικατα στο γιούκο και δύο κέρικατα έπερτων κάτω να μαζεύουν τα μικρά παιδιά. Τώρα το Σάββατο οι σκοτσόρες πάντα στο γαμπτρό. Έπρεπε να σφάξει τα αρράγια, γίδες, τραγιά κλπ.. να φροντίσει για μάργερα, για πάτα, ποτήρια, τραπέζια και καρέκλες, αλλά θα στείλει κι οι κανόπου στη νύφη. Θα επουνάσει δηλαδή ένα αρράγιο, φωτιέ, κρασί, αλάτι, πιπέρι και δύο άλλα χρεάζεται για το μαγείρια και κάποιος νέος το πήγανε στο σπίτι της νύφης. Αν η νύφη ήσαν από άλλο χωρίδιο ο κακονίργιο έμενε το Σάββατο το δράδι στο σπίτι της νύφης, εκεί προσπελάσαν να του μετέβουν κλπ. Το Σάββατο το δράδι ο γαμπτρός έπειλε τα δραγιά να σπίτι της νύφης και την Κυριακή θα επέστρεψε μαζί!

Μ' ένα σεναριακό πλάνο πά στο μιαλό μας, άρχισε από τον Οκτώβρη αυτή η δύσκολη δουλειά. Δύσκολη από χίλια πράγματα, τεχνικά, επιστημονικά, οικονομικά. Προσπαθώντας να Επεράσουμε μερικά απ' αυτά, δύο είναι δυνατόν αυτά να Επεραστούν, κάναμε αρκετές ώρες λήψης, πλησιάζοντας ή προσπαθώντας να πλησιάσουμε το χωρίδιο στο σύνολό του.

Η ΒΙΝΤΕΟ-ΚΑΣΣΕΤΑ

Με την ευκαιρία της προβολής της Βιντεοκασσέτας, στο χωριό και στην Αθήνα τις ημέρες των γιορτών, καλό θα ήταν εδώ να πούμε δύο λόγια για αυτό το έργο, που εμείς εξαρχής το θεωρούμε σημαντικό και μεγάλο. Όταν Εεκίνησε αυτή η ιδέα να μπαίνει συνέχεια στο μιαλό μας, άρχισε αισιοδοτημένη στην προσαργανοποίηση της. Επομένως ήταν μεγάλη η έγκινηση. Υπήρχαν μερικά αξιοποίησματα λεπτά λήψης από τις εικόνηλωσεις στις 23, αλλά αυτό δεν κάλυπτε, ούτε κατά μέρος το χωρίδιο μας.

Μ' ένα σεναριακό πλάνο πά στο μιαλό μας, άρχισε από τον Οκτώβρη αυτή η δύσκολη δουλειά. Δύσκολη από χίλια πράγματα, τεχνικά, επιστημονικά, οικονομικά. Προσπαθώντας να Επεράσουμε μερικά απ' αυτά, δύο είναι δυνατόν αυτά να Επεραστούν, κάναμε αρκετές ώρες λήψης, πλησιάζοντας ή προσπαθώντας να πλησιάσουμε το χωρίδιο στο σύνολό του.

Το σενάριο λοιπόν είναι απλό. Να καταγραφεί και να καταδειχθεί το χωρίδιο μας σήμερα. Στο σύνολό του, στα μέρη του, στις προεκτάσεις του. Μια καταγραφή με πολλές ιδιαιτερότητες, υποκειμενισμούς κλπ. Το σήμουρο βέβαια είναι ότι εξ αρχής υπήρχε αυτός ο αντικειμενικός λόγος. Η αναγκαιότητα αυτής της δουλειάς. Μετά από τρεις μήνες σκληρής δουλειάς, τελείωσε να αυτό το έργο. Όταν πια καθήσαμε να δώμε και μεις αυτές τις τρεις (3) ώρες, γεμάτες από το χωρίδιο μας, άλλα πράγματα βγήκαν μέσα μας. Μια συνεχής θεία λειτουργία, τερή και μοναδική. Μια θεατρική πράξη απ' τους δικά μας ανθρώπους στα δικά μας σκηνικά. Και μετά το τέλος, σκύψαμε και μεις και πήραμε το αντιδωρό μας, από το τέλος.

Ένα μεγάλο αντιδωρό της πιο μεγάλης προσφοράς.

Στεκόμενοι σεβάσμια απέναντι απ' αυτά τα πράγματα, αφήνουμε εσάς πά να πείτε τα δικά σας πράγματα. Εμείς απλώς θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε δύος βοηθηδονών (κι είναι πολλοί), στο να γίνει αυτή η δουλειά. Πρώτα πρώτα όλο το χωρίδιο που μας συμπαραστάθηκε.

Το Τάσο το Κασακαντήρη, το Χρήστο το Γεωμανό, το Παναγιώτη Κεφαληνό, το Βασίλη το Τσαπάρα και τη Μάρια Λέντζου. Ευχαριστούμε και πάλι. Τελειώνοντας λέμε ότι, η ταινία αυτή πέρα από οποιεσδήποτε αισθητικές και τεχνικές στέλεχες είναι σημαντική, από την ίδια της την ιδιότητα, ιδιότητα μημειακή και διαχρονική. Δείτε την.

ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟ

† Έν ονόματι της Αγίας Τριάδος †

Καταγραφή των πραγμάτων τα οποία προσφέρουν ως προίκα εις τον...

Δια να λέσσει ως νόμιμου σίγηγτρην του την θυρατέρευτην ιουν...

